

Sygn. akt III Cz 1769/15

POSTANOWIENIE

Dnia 22 grudnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy
w następującym składzie :

Przewodniczący – Sędzia SO Andrzej Dyrda (spr.)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 22 grudnia 2015 roku

sprawy z powództwa M. K.

przeciwko L. K. (1) i B. K.

o alimenty

na skutek zażalenia pozwanych

na postanowienie Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim

z dnia 11 sierpnia 2015 r., sygn. akt III RC 233/15

postanawia :

oddalić zażalenie.

SSO Andrzej Dyrda

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Wodzisławiu Śląskim postanowieniem z 11 sierpnia 2015r. oddalił wniosek pozwanych B. K. i L. K. (2) o zwolnienie od obowiązku uiszczenia opłaty od sprzeciwu od wyroku zaocznego. Uzasadniając rozstrzygnięcie, powołując się na treść art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Sąd uznał, że pozwani po odliczeniu kosztów utrzymania i wydatków niezbędnych dysponują nadwyżką w wysokości 987,06 zł, która pozwala na pokrycie kosztów sądowych w wysokości 150 zł i 300 zł.

Zażalenie na to postanowienie wnieśli pozwani zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia przez nieuwzględnienie sytuacji materialnej pozwanych która uniemożliwia im uiszczenia opłaty. Na tych podstawach wnieśli o zmianę zaskarżonego postanowienia i zwolnienie pozwanych od uiszczenia opłaty od sprzeciwu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 102 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 roku (tekst jednolity: Dz.U. z 2014r. poz. 1025 z późniejszymi zmianami), zwolnienia od kosztów sądowych może się domagać osoba fizyczna, która złożyła oświadczenie, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Ocenie Sądu podlega zatem czy istotnie okoliczności przedstawione przez stronę pozwalają na udzielenie jej zwolnienia od kosztów sądowych.

Zgodnie z poglądem utrwalonym w orzecznictwie Sądu Najwyższego, strona przygotowująca się do procesu sądowego, powinna się odpowiednio przygotować do procesu pod względem finansowym przez zabezpieczenie niezbędnych środków na pokrycie kosztów sądowych, a to między innymi poprzez poczynienie oszczędności i ograniczenie innych wydatków (porównaj: orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 24 lipca 1980 r., I CZ 99/80; z dnia 24 września 1984

r., II CZ 104/84.; oraz z dnia 14 października 1983 r., I CZ 151/83). Dopiero gdy tak poczynione starania nie przynoszą rezultatu, stronie przysługuje prawo wystąpienia do sądu z wnioskiem o zwolnienie z kosztów postępowania sądowego.

W identycznym tonie wypowiedział się także Sąd Apelacyjny w Katowicach, który wskazał, że zwolnienie od kosztów sądowych winno być udzielane wyjątkowo, w szczególnie uzasadnionych okolicznościach, osobom nie mającym jakichkolwiek możliwości opłacania tych kosztów (postanowienie z dnia 14 stycznia 2013r., III AUz 365/12).

Warto również odnotować, że także a bieżącym orzecznictwie, Sąd Najwyższy również podkreśla wyjątkowy charakter tej instytucji. W postanowieniu z dnia 13 lutego 2015 r. (II CZ 96/14), wskazał, że zwolnienie od konieczności ponoszenia opłat sądowych powinno zostać stosowane wobec osób, które biorąc pod uwagę przeciętny poziom uzyskiwanych dochodów i posiadanego majątku nie mogą ponosić tych opłat bez uszczerbku dla siebie i rodziny. W sytuacji, gdy uzyskiwane dochody oraz posiadany majątek pozwalają na ponoszenie tych opłat, zwolnienie nie powinno być orzekane.

Nie można także pominąć, że doktryna i orzecznictwo, przyjmuje prymat kosztów sądowych nad wszelkimi wydatkami i zobowiązaniami konsumpcyjnymi.

Niemniej jednak, Sąd Okręgowy uwzględnia również tą okoliczność, że rozpoznanie wniosku o zwolnienie od kosztów musi brać pod uwagę prawa strony, w szczególności prawo strony do wszczęcia postępowania sądowego wyrażone w art. 14 ust. 1 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych (Dz.U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167, załącznik), art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej protokołem nr 2 (Dz. U. 1993 r. Nr 61 poz. 284 z późniejszymi zmianami), jak również w art. 45 Konstytucji RP. Prawo to zasadniczo może podlegać pewnym ograniczeniom, w tym poprzez nałożenie na stronę kosztów sądowych. Powyższa dyrektywa winna być jednak zawsze brana pod uwagę przy rozpoznaniu wniosku strony o zwolnienie od kosztów sądowych, a ostateczna ocena zawsze musi być dostosowana do okoliczności konkretnej sprawy.

Ustalona opłata od sprzeciwu od wyroku zaocznego wynosi odpowiednio 150 zł i 300 zł. Z oświadczenia majątkowego wynika, że pozwani dysponują dochodem 3.200 zł, natomiast z zaświadczenia o zarobkach pozwanego, wynika, że dysponuje on dochodem o około 180 zł wyższym. Nadto, wskazali, że są właścicielami domu o powierzchni 120 m², a w strukturze wskazanych przez nich kosztów utrzymania, uwzględnili również spłatę pożyczki w kwocie 800 zł, co skutkuje tym, że łączne wydatki określili na kwotę 3.190 zł miesięcznie. Niemniej jednak, co pozwani pomijają, posiadany przez nich majątek (w tym również nieruchomości) pozwala na uiszczenie przez nich kosztów sądowych bez uszczerbku dla utrzymania koniecznego swojej rodziny. Należy raczej przyznać Sądowi Rejonowemu, że uwzględniona przez nich pożyczka nie ma prymatu nad kosztami sądowymi, a w związku z tym, nie powinna zostać ona uwzględniona przy rozpoznawaniu ich wniosku. Nadto, niezależnie od powyższego, należy zwrócić uwagę, że pozwani dysponują nadwyżką w kwocie około 180 zł miesięcznie (przy uwzględnieniu wszystkich wskazanych przez nich kosztów), co przy uwzględnieniu, że obowiązek uiszczenia opłaty od sprzeciwu od wyroku zaocznego powstał pod koniec lipca 2015r. oraz przy uwzględnieniu, że od tamtego czasu upłynęło już 5 miesięcy, pozwala na przyjęcie, że również z tej (wykazanej) nadwyżki pozwani mogli poczynić oszczędności celem uiszczenia kosztów sądowych.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

SSO Andrzej Dyrda